

Πέντε προαπαιτούμενα για επιτυχίες στις Χρηματαγορές

Τόσο απλά ... αλλά και τόσο δύσκολα στην εφαρμογή τους

Ξεκινώντας την καριέρα μου στο Χρηματιστήριο Αθηνών, τον καιρό που υπήρχε το ξύλινο ταμπλό και το κάγκελο και δεν υπήρχαν πινακίδια, ο μέντορας μου χαμογελώντας και μου είπε «Γιώργο, το Χρηματιστήριο είναι κάπι απλό, φρόντισε να αγοράζεις χαμηλά και να πουλάς ψηλότερα». Πέρασαν χρόνια για να καταλάβω γιατί χαμογελούσε και σταδιακά έψαξα και βρήκα κάποια στοιχεία που πιστεύω ότι είναι απαραίτητα για να κερδίζει κάποιος στις Αγορές.

» Μετά την μεγάλη γιορτή που είχαμε στο Χρηματιστήριο Αθηνών την διετία 1999-2000 η Χρηματιστηριακή ενασχόληση μπήκε στη ζωή του μέσου Έλληνα με την εκτόξευση του

αριθμού των κωδικών εκείνη την περίοδο σε πάνω από ένα εκατομμύριο, από τις λίγες δεκάδες χιλιάδων που ήταν πριν. Έκτοτε με την τεράστια πίεση των τιμών οι ενεργοί επενδυτές

» Η έλλειψη πειθαρχίας είναι η κυρίαρχη αιτία που χάνουν οι επενδυτές και όχι οι χίλιοι άλλοι λόγοι που επικαλούνται « <

συρρικνώθηκαν στα πρώην χαμηλά επίπεδα, με πολλούς νέους επενδυτές να κάνουν τα ίδια λάθη που έκαναν και οι προγενέστεροι τους. Επειδή η εκτέλεση των πράξεων με τις πλατφόρμες που έχουμε στη διάθεση μας είναι πιά παιχνιδάκι, το ίδιο εύκολο πιστεύουν ότι είναι και οι λήψεις αποφάσεων που απαιτούνται για μία κερδοφόρα πορεία. Έτσι συχνά οι κινήσεις από άπειρους γίνονται τυχαία και «στα κουτουρού».

Μέσα από τα 26 χρόνια εμπειρίας έχοντας συναντήσει αμέτρητες επιτυχίες και καταστροφές, έχω κατασταλάξει ότι υπάρχουν πέντε στοιχεία που διαφοροποίησαν τους κερδισμένους από τους χαμένους. Τα έχω ταξινομήσει μάλιστα με απόλυτη σειρά αναγκαιότητας, που σημαίνει ότι εάν δεν έχεις τα πρώτα, όσο καλός και να είσαι, στα επόμενα δεν θα σε βοηθήσουν. Τα θεωρώ, δε, προαπαιτούμενα πλέον και τα αναφέρω σε κάθε επενδυτή που έχω μιλήσει την τελευταία δεκαετία. Αυτά είναι:

Πειθαρχία

Η έλλειψη πειθαρχίας είναι η κυρίαρχη αιτία που χάνουν οι επενδυτές και όχι οι χίλιοι άλλοι λόγοι που επικαλούνται. Για να μπορεί κάποιος επενδυτής να έχει μία επαναλαμβανόμενη θετική απόδοση θα πρέπει να υπάρχει ένα σχέδιο για το πως θα κινηθεί. Το σχέδιο πρέπει να περιέχει μερικές βασικές παραμέτρους, όπως τον μηχανισμό λήψης της αρχικής απόφασης εισόδου σε μία θέση, τη διαχείριση της θέσεως με συγκεκριμένα επίπεδα κατοχύρωσης των κερδών του ή των απωλειών, που πρέπει να είναι οριθετημένα με το άνοιγμα της θέσης σε λογικά και εφικτά επίπεδα, και τέλος την στρατηγική έξοδου από τη θέση του.

Τα παραπάνω είναι λίγο πολύ γνωστά στο μέσο επενδυτή αλλά εκεί που αρχίζουν οι δυσκολίες είναι στην εφαρμογή τους. Η πλέον συνηθισμένη απειθαρχία είναι ενώ έχουν τεθεί τα επίπεδα της ζημιάς μόλις οι τιμές στο ταμπλό την πλησιάζουν ο επενδυτής μετακινεί την τιμή του stop loss εις βάρος του. Η δε φθηνότερη δικαιολογία για αυτή την πράξη του είναι ότι κάποια φορά η τιμή διαπέρασε λίγο το όριο του stop loss που είχε θέσει και μετά αναπήδησε προς την κατεύθυνση που είχε προβλέψει αρχικά. Με την επιλεκτική μνήμη που έχουμε όλοι μας αγνοούμε τις πολλοστές φορές που το stop loss τον γλύτωσε από τεράστιες ζημιές.

Η πλέον όμως καταστροφική απειθαρχία είναι όταν ξεφεύγει ο επενδυτής από το αρχικό του σχέδιο σε μία θέση που χάνει και αφαιρεί τα stop loss και αντί αυτού αυξάνει συνεχώς την θέση του μειώνοντας το κόστος κτήσης του. Έτσι θέλει να κλείσει την θέση του με κέρδος, κάνοντας το γνωστό μουαγιέν, επειδή δεν αντέχει να πάρει την ζημιά του και να δει τι θα κάνει στην επόμενη πράξη του. Επειδή αρκετές φορές αυτή η τακτική αποδίδει, ξεθαρρεύει και την κάνει όλο και πιο συχνά μέχρι να έρθει εκείνη η μία φορά που θα τον έχει αναγκάσει να βάλει «και τα ρέστα του» και να τα χάσει όλα.

Απειθαρχίες υπάρχουν πολλές άλλες και μπορεί κάποιος να τις κατηγοριοποιήσει σε οτιδήποτε παρεκκλίνει από κάποιο σχέδιο που έχει καταστρώσει σε ανύποπτο χρονικό διάστημα. Μία άλλη κλασική περίπτωση είναι ότι ενώ βλέπουμε κάποιο τίτλο να έχει τα χαρακτηριστικά που θέσαμε για να ανοίξουμε μία θέση, να το αγνοούμε και μετά να οικτίρουμε τον εαυτό μας γιατί το είδαμε αλλά δεν συμμετείχαμε

Μπορώ να αναφερθώ σε αμέτρητα άλλα παραδείγματα απειθαρχίας αλλά είμαι βέβαιος όταν ο καθένας από εμάς κάνει την αυτοκριτική του – γιατί πρωτίστως στόχος μας είναι να παραμείνουμε στις αγορές

Συναισθηματικός έλεγχος

Είναι από τα λιγότερα γνωστά και συζητημένα θέματα που σχετίζονται με τις Χρηματαγορές. Οι νέες επιστήμες, όμως, όπως η συμπεριφορική χρηματοοικονομική (behavioral finance) που γίνονται συνεχώς πιο αποδεκτές, του δίνουν την ιδιαίτερη σημασία που του αρμόζει. Στην ουσία αυτό που απατείται για την επιτυχία μας στις αγορές είναι να ενεργούμε με απόλυτη ηρεμία χωρίς έντονα συναισθήματα θετικά ή αρνητικά που αλλοιώνουν την συμπεριφορά μας και μας οδηγούν σε λανθασμένες κινήσεις. Την ώρα που δίνουμε την εντολή πρέπει να ψυχολογική μας κατάσταση να είναι παρόμοια με του ψυχρού εκτελεστή που το μόνο που βλέπει είναι να κάνει τη δουλειά του.

Συναισθήματα που είναι καταστροφικά είναι οτιδήποτε ταράσσει την ψυχική μας ηρεμία. Μεταξύ αυτών που συχνά έχω δει να επηρεάζει αρνητικά τις αποφάσεις των επενδυτών είναι ο υπερβολικός ενθουσιασμός μετά από κάποια καλή κίνηση που μας κάνει να αγνοούμε το ρίσκο της επόμενης. Επίσης

οι πρώτες συνεδριάσεις που παρακολουθούμε μετά από διακοπές και είμαστε ακόμα σε ρυθμούς ραστώνης, αλλά και αρνητικές στιγμές όπως η απληστία μας, ο φόβος, ο θυμός, ο πόνος, η απογοήτευση και οπιδήποτε γενικά καταλαμβάνει και κυριαρχεί τη σκέψη χωρίς να μπορούμε να το αποβάλουμε.

Οι επιτυχημένοι επενδυτές είναι αυτοί που απομακρύνοντας κάθε συναίσθημα μπορούν με καθαρό μυαλό να αντιμετωπίζουν κάθε πράξη σαν αν είναι η μοναδική της ζωής τους, που απαιτεί πλήρη αφοσίωση, ώστε να εκτελέσουν το σχέδιό τους όπως το προγραμμάτισαν.

Μία από τις πλέον χρηστικές συμβουλές που δίνω σε άτομα που έχουν χάσει τον συναίσθηματικό τους έλεγχο και έχουν φθάσει σε σημείο που δεν αντέχουν να δουν την αποτίμηση του χαρτοφυλακίου τους, και ελάχιστοι δεν έχουν βιώσει τέτοιες άσχημες ημέρες, είναι να ρευστοποιήσουν άμεσα όλο το χαρτοφυλάκιό για να ξεκαθαρίσει το μυαλό και να ανακτηθεί η απαιτούμενη ψυχολογία. Και είναι αμέτρητες οι φορές που πολλοί γλίτωσαν σημαντικά κεφάλαια από περαιτέρω ζημιές. Εάν μπορείτε θυμηθείτε πότε και εσείς δεν αντέξατε, εάν δεν αντέξατε, να δείτε την αποτίμηση του χαρτοφυλακίου σας μία στιγμή και κατά πόσο αυτή η πρακτική θα σας είχε ωφελήσει.

Διαχείριση Κεφαλαίων

Ο πλούτος κάθε επενδυτή είναι συγκεκριμένος σε μια δεδομένη στιγμή και το πώς κατανέμεται είναι θέμα τελείως υποκειμενικό, που αποτελεί και τη κεντρική παράμετρο του επενδυτικού προφίλ του καθενός μας. Το τι ποσά αφιερώνουμε για τις επενδύσεις μας έχω δει να κυμαίνεται σε ποσοστά από μικρό μονοψήφιο αριθμό του συνολικού πλούτου μέχρι πάνω από 100%. Φυσικά αυτές οι ακραίες καταστάσεις ξεφεύγουν κάθε λογικής, για αυτό η μόνη εύλογη πρακτική είναι να ρισκάρουμε στις Χρηματαγορές μόνο τα κεφάλαια που δεν θα μας αλλάξουν τον τρόπο ζωής μας εάν χαθούν.

Πέραν όμως αυτής της τακτικής, αυτό που αποκτά ιδιαίτερη σημασία είναι πως επιμερίζουμε τα επενδυτικά μας πλέον κεφάλαια ανάλογα με το ρίσκο που εμπεριέχουν. Επειδή οι προσδοκίες απόδοσης σε σχέση με το αναλαμβανόμενο ρίσκο διαφέρουν ριζικά μεταξύ επενδυτών, δεν υπάρχει μία ιδανική συσχέτιση εφαρμόσιμη σε όλους αλλά είναι κάτι που

προσδιορίζεται με ευκολία από τους έμπειρους συμμετέχοντες ή συμβούλους.

Εκεί όμως που θέλω να σταθώ είναι στη χειρότερη διαχείριση κεφαλαίων που φαίνεται να γίνεται συχνά και να οδηγεί σε οικονομικό όλεθρο. Αυτό γίνεται κυρίως όποτε υπάρχει μόχλευση, είτε μέσω margin, είτε σε παράγωγα, ή στο forex κ.ο.κ. όπου οι επενδυτές δεν αντιλαμβάνονται ότι αυξάνοντας συνεχώς το μέγεθος των θέσεων που παίρνουν, με μία ή δύο αυχείς επιλογές, καταστρέφουν όλο το λογαριασμό τους. Αυτό γίνεται συνήθως όταν μία θέση είναι χαμένη εξ αρχής και είτε την ενισχύουν είτε στην επόμενη ρισκάρουν μεγαλύτερα κεφάλαια. Όσο όμως και να ακούγεται παράξενο είναι ακόμα πιο επιζήμιο όταν κερδίζοντας σε θέσεις αυξάνουν συνεχώς το μέγεθος των επόμενων με αποτέλεσμα όταν αλλάξουν οι αγορές να τους μηδενίζει τα κεφάλαια.

Ο μηχανισμός αποφυγής αυτού είναι εύκολος στη σύλληψη αλλά οι αρχάριοι επενδυτές τον αθετούν και μαθαίνουν παθαίνοντας. Το τι πρέπει να γίνεται είναι πριν καν γίνει η πρώτη επένδυση να καθορίζεται επτακριβώς το μέγιστο μέγεθος έκθεσης κεφαλαίων σε ρίσκο, και άσχετα του τι γίνεται να μην αλλάζει αυτό τουλάχιστον για ένα μήνα ή και, ακόμα καλύτερα, για ένα τρίμηνο.

Οι Χρηματαγορές είναι μαραθώνιοι και όχι κούρσες ταχύτητας. Άριστος στόχος είναι να προσπαθούμε για μία θετική απόδοση κάθε εβδομάδα, ασχέτου μεγέθους της απόδοσης. Αφού λοιπόν εδραιώσουμε τη βιωσιμότητα του συστήματος που χρησιμοποιούμε, τότε έχουμε όλο το χρόνο μπροστά μας να αυξάνουμε σταδιακά και με μικρούς ρυθμούς το μέγιστο μέγεθος των κεφαλαίων μας που εκθέτουμε σε ρίσκο και έτσι σε λίγα χρόνια θα έχουμε βελτιώσει ριζικά και θετικά την οικονομική μας ζωή μέσω των Χρηματαγορών.

Τεχνικές Αναλύσεις (ΤΑ)

Αρκετοί επενδυτές που δεν γνωρίζουν το θέμα πιστεύουν ότι η ΤΑ είναι μία και μοναδική και την αντιμετωπίζουν με δέος και φόβο. Οι γνώστες του θέματος συχνά πιστεύουν λανθασμένα ότι αυτή είναι το Α και το Ω των Χρηματαγορών, αγνοώντας τα τρία παραπάνω προαπαιτούμενα και προσπαθούν να ταιριάζουν κάποια από τις πολλές ΤΑ που χρησιμοποιούν ακόμα και σε περιόδους που οι ειδήσεις παίζουν κυρίαρχο ρόλο στην διαμόρφωση των τιμών.

Οι ΤΑ είναι σαν τις διάφορες γλώσσες και διαλέκτους που υπάρχουν παγκοσμίως. Αυτές αριθμούν περίπου διακόσιες επώνυμες και ανήκουν σε ομάδες όπως και οι γλώσσες που έχουν κοινές ρίζες ενώ υπάρχουν αμέτρητες άλλες ΤΑ όπως και οι διάλεκτοι. Όλες οι ΤΑ έχουν ένα κοινό και ουσιαστικό χαρακτηριστικό, το ότι δεν σε αφήνουν να χρεοκοπήσεις εάν τις ακολουθείς ευλαβικά. Πέραν αυτού υπάρχουν τεράστιες διαφορές μεταξύ τους αν και βασικά υπάρχουν δύο μεγάλες σχολές, αυτές που ακολουθούν την τάση και αυτές που παρακολουθούν διάφορες ζώνες.

Γιώργος Μάρκοβιτς

Ο Γιώργος Μάρκοβιτς είναι δημιουργός μίας σειράς Χρηματιστηριακών Δεικτών που εφαρμόζονται στις Διεθνείς Αγορές και την Ελληνική, έχοντας πρωτοπορήσει στη Διαδικτυακή Χρηματιστηριακή επιμόρφωση από το 1977. Παρακολουθήστε ένα από τα δωρεάν Webinars που κάνει κάθε μήνα.

gemsbot@gmail.com

Πρωτεύουσα θέση στον τομέα
της πληροφόρησης κατέχουν τα
θεμελιώδη στοιχεία κάθε Εταιρείας.

Επίσης όλες οι ΤΑ βασίζονται σε αυτά που καταγράφει το ταμπλό και οι παλαιότερες χρησιμοποιούν πέντε μόνο στοιχεία από αυτά, όπως είναι οι τιμές του ανοίγματος, η ψηλή, η χαμηλή, η τιμή κλεισμάτος και ο όγκος συναλλαγών. Με την διευκόλυνση που μας παρέχουν οι υπολογιστές τις τελευταίες δεκαετίες έχουν προστεθεί και άλλα δύο στοιχεία για ανάλυση, αυτά των ρυθμών των πράξεων και των εντολών, που ελάχιστοι δυστυχώς χρησιμοποιούν σήμερα στην Ελλάδα.

Αν και κατατάσσω την ΤΑ στην τέταρτη βαθμίδα των προαπαιτούμενων είναι όμως εκ των ων ουκίνεια γιατί έχουν την ίδια αναγκαιότητα να χρησιμοποιούνται όπως είναι ένας μπούσουλας, μία πυξίδα, σε ένα πλοίο για να μην πέσει στα βράχια. Ακόμα και μία απλή ΤΑ, ένα απλός Δείκτης, όπως είναι η τομή δύο κινητών μέσων όρων είναι ικανή, εάν εφαρμόζεται πιστά, [!] να δημιουργήσει σημαντικές υπεραξίες με την πάροδο του χρόνου. Ο λόγος όμως που οι έμπειροι επενδυτές χρησιμοποιούν μία σειρά από ΤΑ είναι για να επιτύχουν τους στόχους τους νωρίτερα και με χαμηλότερο ρίσκο. Αρκετοί όμως μπλέκουν σε ένα δαιδαλώδες πλέγμα πολλών Δείκτων και καταλήγουν σε πολύ σύνθετα συμπεράσματα με αρκετές προϋποθέσεις.

Οι ΤΑ πρέπει να καταλήγουν σε ένα ξεκάθαρο και αντικειμενικό σημείο εισόδου σε μία θέση και σε ένα σημείο εξόδου ενώ το τι γίνεται στα ενδιάμεσα είναι άκρως υποκειμενικό και έχει σχέση με την διαχείριση της θέσης με σημεία κέρδους και ζημιάς. Ο λόγος που αφέρωσα μερικές δεκάδες χιλιάδες ώρες της ζωής μου δημιουργώντας τους δικούς μου Δείκτες δεν είναι ότι δεν βρήκα κάτι άλλο να χρησιμοποιήσω. Απλά θέλησα να χρησιμοποιώ ότι καλύτερο είχε να δώσει το κάθε τι που εύρισκα μπροστά μου. Έτσι αποφάσισα να κάνω επιλογές και συνδυασμούς από όποιο πρωτογενές υλικό έβρισκα δημιουργώντας κάτι το μοναδικό. Σε αυτή την προσπάθεια μία σημαντική πηγή βοήθειας προήλθε από το σκεπτικό πολλών έμπειρων επενδυτών που υπήρξαν ταυτόχρονα και πελάτες μου. Επιδίωξα λοιπόν και πιστεύω ότι κατάφερα να ενσωματώσω σε κώδικα το σύνολο του σύνθετου σκεπτικού μου που καταλήγει σε κάτι πολύ απλό σε εμφάνιση και χρήση ενώ όλη τη σκληρή δουλειά την κάνουν οι αλγόριθμοι. Με αυτό τον τρόπο αποφεύγω οπιδήποτε υποκειμενικό ώστε με τα ίδια δεδομένα από το ταμπλό, η επεξεργασία τους να καταλήγει στο ίδιο αποτέλεσμα, χωρίς κόπωση, χωρίς λάθη και χωρίς να απαιτείται πλέον πολύ φαιά ουσία στη χρήση τους. Με άλλα λόγια από τέχνη που απαιτεί ταλέντο όπως χρησιμοποιείται

κυρίως η ΤΑ από πολλούς αναλυτές φρόντισα να την κάνω επιστήμη που μπορεί να λειτουργήσει και ρομποτικά..

Πληροφορίες

Πρωτεύουσα θέση στον τομέα της πληροφόρησης κατέχουν τα θεμελιώδη στοιχεία κάθε Εταιρείας. Πριν μπούνε οι υπολογιστές στα Χρηματιστήρια όπου τα στοιχεία των πράξεων διαδίδονται αστραπιά και πριν υπάρξει η δυνατότητα ηλεκτρονικών συναλλαγών, που σήμερα μπορεί να γίνονται και με συχνότητα κλασμάτων του δευτερολέπτου, η ανάλυση των θεμελιωδών στοιχείων έπαιζε κυρίαρχο ρόλο στις επιλογές των επενδύσεων. Τώρα παίζει το ρόλο του κομπάρσου, που έρχεται στο προσκήνιο μόνο τις τέσσερις φορές τον χρόνο που δημοσιεύονται οι λογιστικές καταστάσεις και όποτε υπάρχει κάποια σημαντική εταιρική είδηση.

Οι αναλύσεις διαφόρων οίκων είναι και αυτές από τις καλύτερες πηγές πληροφόρησης, αν και διαβάζοντας τις εκθέσεις τους είναι πάντα καλύτερο από μία απλή τιμή στόχου.

Αλλά όλες τις παραπάνω πληροφορίες είναι καλό να τις λαμβάνουμε μεν υπόψη μας αλλά πρέπει οπωσδήποτε να είναι το ένασμα μίας μελέτης με ΤΑ παρά να τις αξιοποιούμε αυτοτελώς. Γιατί συχνά επαίσοντες γνωρίζουν τις πληροφορίες νωρίτερα από εμάς και πάροντας θέσεις για να τις αντιστρέψουν με την εμφάνιση της πληροφορίας ως γεγονότος, για αυτό και καλές ειδήσεις μπορεί να οδηγήσουν σε πτώση τίτλων και το αντίστροφο.

Συμπέρασμα

Για να είναι αποδοτική η ενασχόληση κάθε επενδυτή στις Χρηματαγορές χρειάζονται τα κατάλληλα εφόδια τα οποία ξεκινούν από θέματα χαρακτήρα, που κάποιος πρέπει να είναι απόλυτα πειθαρχημένος, συνεχίζουν με την ψυχολογία του, την ικανότητα του να διασπείρει τα κεφάλαια ανάλογα με τις εξωγενείς συνθήκες, τα εργαλεία της ΤΑ που θα χρησιμοποιήσει και τις προσλαμβάνουσες πληροφορίες με τον τρόπο που θα τις αξιολογήσει.

Οι επενδύσεις στις Αγορές είναι φαινομενικά κάτι απλό, αλλά οι απαιτήσεις για μία επαναλαμβανόμενη κερδοφορία είναι τεράστιες. Κάποιος πρέπει συνειδητά να αφιερώσει αρκετό χρόνο και να αναλύει την κάθε του κίνηση εξετάζοντας σε καθημερινή βάση, τα πρώτα χρόνια τουλάχιστον, κατά πόσο αυτό που κάνει ήταν και το πρέπον με βάση τα δικά του σχέδια και τις πέντε παραπάνω παραμέτρους. «